

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ У СУЧАСНІЙ ШКОЛІ

Купріянова І. С.

студентка 3 курсу ОР бакалавр
спеціальність 053 «Психологія» ФПСР

Керівник: Юнг Н. В.

к.психолог. наук, доцент кафедри практичної та клінічної
психології, ФПСР

Актуальність дослідження. В області вивчення різних методів контролю наразі досягнуто значних результатів. Аналіз спеціальної літератури показує, що в методиці навчання української мови робилося багато спроб щодо вирішення проблеми організації контролю і оцінки знань. Так, науковцями були визначені зміст і завдання контролю, зокрема, тестового, його функції в процесі навчання, створена класифікація контрольних завдань, сформульовані основні вимоги до розробки контрольних завдань, самої процедури адміністрування контролю,

проаналізовані та описані особливості організації контролю різних видів мовленнєвої діяльності, іншомовних мовних навичок та мовленнєвих умінь, розглянуто специфіку контролю на молодшому, середньому та старшому етапах у середніх та вищих навчальних закладах (В. Л. Банкевич, М. С. Бернштейн, М. С. Брейгіна, Ж. В. Вітковська, М. І. Володін, В. О. Кокота, Н. І. Красюк, О. А. Куніна, Л. В. Лисенко, І. А. Рапопорт, В. Л. Рись, М. В. Розенкранц, С. К. Фоломкіна та ін..).

Оновлення української школи спричинило зміну підходів до оцінювання учнів у зв'язку з вимогами до результатів опанування освітньої програми. Оцінювання має проводитися не тільки з метою підсумкової фіксації досягнень учнів, а й із метою формування та розвитку в учнів необхідних навичок та умінь.

Контроль дозволяє виявити відхилення у функціонуванні системи навчання від встановлених правил і норм, а також розробити заходи щодо їх виправлення та коригування управління з метою профілактики деструктивних відхилень. Отже, контроль – це компонент системи навчання, який дозволяє порівняти досягнуті нею результати з бажаними та визначити ефективність її функціонування.

В освітній практиці низки країн формувальне оцінювання є обов'язковим атрибутом діяльності педагога (вчителя, викладача незалежно від рівня освіти). Воно підтримується адміністрацією та заохочується спеціальним чином, оскільки вимагає від вчителів особливої кваліфікації та додаткових часових, інтелектуальних та трудових витрат.

Використання учнями можливостей оцінювання варіюється в залежності від рівня їх розвитку. Діти молодшого віку можуть і повинні брати участь в оцінці своєї роботи, але їх треба навчити це робити. Дослідження показують, що діти молодшого віку можуть зосередитись

лише на акуратності та інших поверхневих характеристиках роботи, коли вони вперше проводять самооцінювання.

В учнів також наявні індивідуальні відмінності у своїх перевагах та використанні відгуків вчителів. Деяким учням можуть знадобитися інструкції у тому, як використовувати зворотний зв'язок і як проводити самооцінювання.

У роботі використовувалися такі методики:

1. «Діагностика мотивації до успіху» Т. Елерса (мотивація досягнення)
2. Методика визначення самооцінки (Дембо-Рубінштейн)
3. Шкала суб'єктивного контролю Дж. Роттера
4. Проективна діагностична методика «Ціннісні орієнтації» М. Рокича.

За підсумками використання методики діагностики самооцінки було визначено домінування серед учасників опитування заниженої самооцінки. Низька самооцінка у респондентів знижує здатність розуміти інших. Виникає почуття неповноцінності, яке веде до неприйняття себе. Вони стають надзвичайно чутливими до критики. Підвищується рівень тривожності і, як наслідок, збільшується ступінь агресії, що сприяє розвитку «комплексу провини». Занижена самооцінка у десятикласників веде до формування таких рис, як пасивність, комплекс неповноцінності. Ці учні не ставлять собі важкодосяжних цілей, обмежуються вирішенням звичайних завдань, занадто критичні до себе. Їм притаманна більша схильність хапатися за першу можливість, менша розбірливість і більша частотність потрапляння до неприємних ситуацій.

За підсумками проведеної діагностики із використанням методики «Рівень суб'єктивного контролю» (Дж. Роттер), для учасників дослідження була характерною перевага високого та середнього рівнів суб'єктивного

контролю, що свідчить про наявність у них залежності від того, що про них подумують оточуючі, як буде оцінена їхня діяльність.

За підсумками проведеної діагностики із використанням методики «Діагностика мотивації до успіху» (Т. Еллерс) було зафіксоване домінування середнього рівня мотивації до успіху. Загалом такий показник є позитивним, адже надмірна чи замала амбітність у виконанні будь-якої діяльності може зашкодити її результативності, зруйнувавши сформований мікроклімат у колективі.

За підсумками використання проєктивної методики «Ціннісні орієнтації» М. Рокіча було визначено, що для учнів десятих класів найважливішими постають цінності соціальної успішності, дещо менш бажаними є цінності соціальної взаємодії. Наявність саме цих цінностей, їх зміст обумовлює відповідну поведінку старших школярів, регулює їхню поведінку.

Література

1. Адамова І., Багрій К. Тестування як форма контролю та діагностики знань студентів. *Витоки педагогічної майстерності*. 2012. Вип. 9. С. 3-6.
2. Байдюк Л. Комунікативний підхід до навчання англійської мови учнів початкової школи. *Наука. Освіта. Молодь*. 2016. Частина 1. С. 15–16.
3. Білогорка М., Мороз Т. Шляхи формування мовної компетентності особистості. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Випуск 11. Дрогобич, 2015. С. 222–228.
4. Кожем'яко Н. Тестування як форма перевірки знань студентів під час вивчення іноземної мови у вищих навчальних закладах. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2018. Вип. 64. С. 112-115.
5. Казак Ю. Особливості використання SMART-технологій у професійній підготовці майбутніх вчителів

англійської мови. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*. 2021. № 2 (6), С. 73–78.